

KOMENTARZ BIEŻĄCY

24 lipca 2020

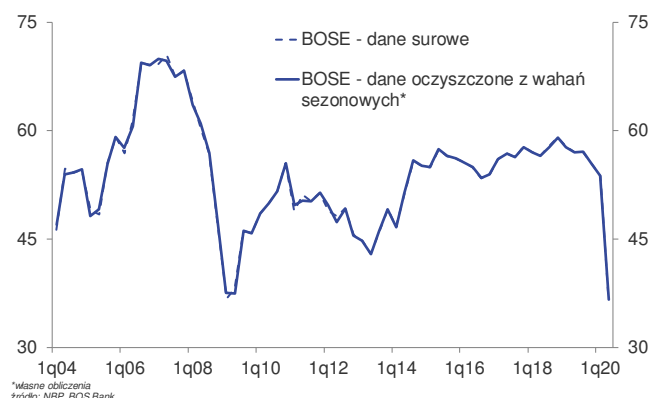
Raport NBP: pandemia COVID-19 powodem gwałtownego pogorszenia nastrojów przedsiębiorstw

• Według najnowszego raportu NBP nt. koniunktury w sektorze przedsiębiorstw w II kw. 2020 r. oceny sytuacji ekonomicznej ankietowanych firm gwałtownie obniżyły się w warunkach gwałtownych dostosowań gospodarczych związanych z pandemią COVID-19. Wskaźnik bieżącej oceny sytuacji firm obniżył się w przeciągu jednego kwartału do poziomu najniższego od 2010 r. Największy wpływ na obniżenie tego indeksu miało pogorszenie ocen sytuacji ekonomicznej oraz sytuacji popytowej, w mniejszym stopniu – choć także odczuwalnie – pogorszyły się wskazania dot. ocen płynności oraz zdolności przedsiębiorstw do obsługi zobowiązań.

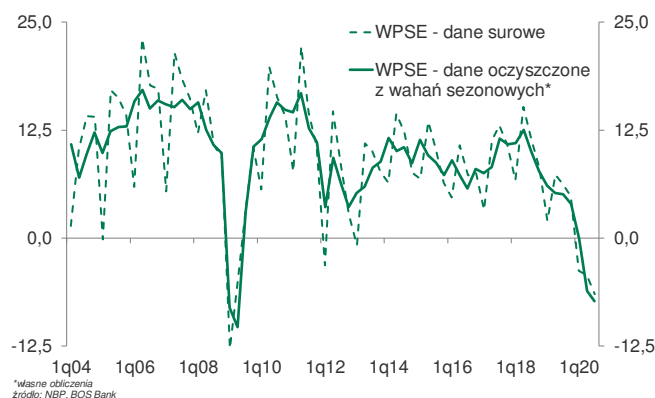
• Z drugiej strony, jak wskazują autorzy badania, mimo znacznego spadku wskaźnika, nadal większość próby pozostaje w dobrej sytuacji. Silne skutki pandemii odczuło natomiast co czwarte przedsiębiorstwo w próbie. Te negatywne skutki w trakcie II kw. zaczęły już ustępować, przy 43% wskazujących na nie w badaniu w marcu oraz 23,4% wg badania czerwcowego.

• Wg wyników badania w dobrej kondycji w II kw. znajdowała się część firm przemysłowych, w tym energetyka oraz przedsiębiorstwa zaopatrujące w wodę i odprowadzające ścieki. Wyraźne spadki ocen notowano w firmach przetwórczych, w tym przede wszystkim tych oferujących produkty konsumpcyjne i inwestycyjne, przy relatywnie niewielkich korektach w dół ocen w grupie firm oferujących dobra energetyczne i zaopatrzeniowe. Pewne pogorszenie kondycji sygnalizowały firmy budowlane. Ten sektor został w dużo mniejszym stopniu dotknięty skutkami zamrożenia gospodarki, niemniej firmy te ponoszą konsekwencje wstrzymywanych lub ograniczanych inwestycji w innych sektorach. Oczywiście, najgorsze oceny notuje sektor usługowy, w tym przede wszystkim zorientowany na obsługę konsumentów, te branże najbardziej wprost dotknięte administracyjnymi obostreniami (turystyka, zakwaterowanie, restauracje, transport, kultura).

Wskaźnik bieżącej oceny sytuacji ekonomicznej BOSE

Wskaźnik prognoz sytuacji ekonomicznej WPSE

Departament Rynków
Finansowych i Analiz
bosbank.analizy@bosbank.pl

Łukasz Tarnawa
Główny Ekonomista

+48 696 405 159
lukasz.tarnawa@bosbank.pl

Aleksandra Świątkowska
Ekonomista

+48 515 111 698
aleksandra.swiatkowska@bosbank.pl

- W całym sektorze usług można wskazać na nieliczne branże – w tym usługi dla biznesu (np. działalność profesjonalna i naukowa, obsługa nieruchomości), – które nie odnotowały praktycznie żadnych spadków ocen bieżącej sytuacji. W najnowszym badaniu NBP nie wskazuje natomiast na szczególnie duże zróżnicowanie zmian ocen sytuacji pomiędzy klasami przedsiębiorstw ze względu na wielkość, poziom zaangażowania na rynkach zagranicznych czy formę własności.
- Biorąc pod uwagę wybuch pandemii, w II kw. zdecydowanie najważniejszym problemem firm był niższy popyt, wszelkie inne bariery działalności wymieniane w poprzednich kwartałach jako istotne zdecydowanie rzadziej pojawiały się w opiniach przedsiębiorstw.
- **Podobnie jak wskaźniki ocen bieżącej sytuacji, również wskaźnik przyszłej sytuacji firm odnotował gwałtowny spadek, obniżając się do poziomów notowanych w I. 2009–2010.** Według wyników badania minimum cykliczne koniunktury w gospodarce zostanie osiągnięte na przełomie II i III kw., po czym sytuacja firm powinna zacząć poprawiać się, a powrót do sytuacji sprzed pandemii miałby nastąpić na przełomie II i III kw.
- **Głównym źródłem pogorszenia oceny przyszłej sytuacji przedsiębiorstw jest gwałtowne obniżenie prognozy popytu zarówno w horyzoncie kwartału, jak i 12-tu miesięcy.** W przypadku prognoz sprzedaży eksportowej oczekiwane jest wyhamowanie spadków już w III kw. oraz ponowne zwiększenie eksportu w perspektywie 12 miesięcy.
- **Wskaźniki kwartalnych i rocznych prognoz popytu pogorszyły się we wszystkich analizowanych klasach przedsiębiorstw w podziale wg przeznaczenia produkcji i usług.** Relatywnie najlepsze prognozy formułują przedsiębiorstwa oferujące dobra nietrwałe pierwszej potrzeby (dobra energetyczne oraz nierynkowe), najgorsze zaś – przedsiębiorstwa świadczące usługi, które relatywnie łatwo zastąpić, z których relatywnie łatwo zrezygnować lub odłożyć ich zakup w czasie (usługi biznesowe i konsumenckie oraz budownictwo).
- **Wybuch pandemii i szok gospodarczy przełożył się także na bardzo gwałtowne i trwalsze ograniczenia po stronie inwestycji.** Już w II kw. firmy wskazywały na ograniczenie skali inwestycji, przy – wydaje się – jeszcze ograniczonym wpływie pandemii. Mocnemu pogorszeniu w II kw. uległy wszystkie wskaźniki opisujące zamiary inwestycyjne przedsiębiorstw: – obniżyło się zainteresowanie nowymi inwestycjami, – wielu inwestorów zamierza ograniczać lub całkowicie wycofać się z już rozpoczętych inwestycji przy największej w historii badania skali takich działań, – firmy zweryfikowały istotnie wielkość nakładów przeznaczonych na inwestycje nie tylko w perspektywie najbliższego kwartału, ale całego roku. Prognozy inwestycji są niekorzystne w większości analizowanych grup przedsiębiorstw, ale redukcje nakładów mogą być głębsze w przemyśle i handlu, w sektorze prywatnym, w firmach dużych oraz wśród eksporterów.
- **Zgodnie z sygnałami płynącymi z publikacji danych, w widocznym, jednak zdecydowanie mniejszym stopniu kryzys pandemii wpływa na oceny i perspektywy rynku pracy.** Wyraźnie pogorszyły się, w stosunku do poprzednich edycji badania, prognozy zatrudnienia, lecz nie są one bardzo pesymistyczne na tle danych historycznych – indeks zatrudnienia osiągnął wartość zbliżoną do

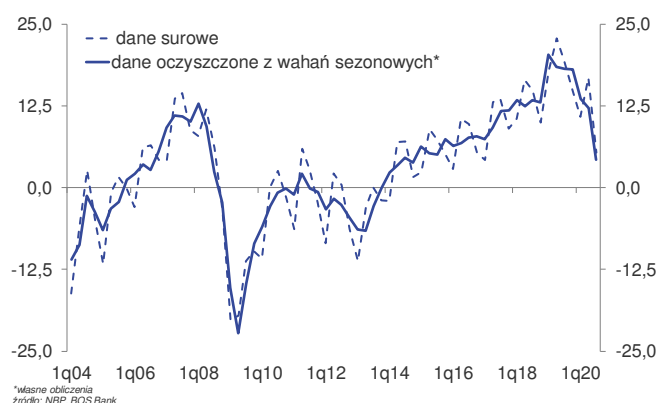
długookresowej średniej. Ponadto porównanie wyników badania z czerwca względem marca wskazuje na wyraźne ograniczenie odsetka firm zamierzających zredukować zatrudnienie, co zapewne jest związane z uruchomieniem na przełomie I i II kw. rządowych działań antykrzysowych nakierowanych na utrzymanie miejsc pracy. W zdecydowanie mocniejszej skali firmy na szok ekonomiczny zamierzają reagować kanałem płacowym, a nie likwidacji miejsc pracy. Wg najnowszego badania znacząco zmniejszył się odsetek firm planujących podniesienie wynagrodzeń (zarówno w perspektywie kwartału jak i roku), wzrósł także udział firm prognozujących obniżenie przeciętnej płacy.

- **Opublikowane wyniki badania NBP niewątpliwie potwierdzają bezprecedensowy charakter oraz skalę spowolnienia aktywności krajowej gospodarki w 2020 r. i sytuacji przedsiębiorstw, na co wpływa skala jak i tempo obserwowanego szoku. Zgodnie z już powszechnymi oczekiwaniami kryzys gospodarczy najsilniej wpłynie na ograniczenie inwestycji przedsiębiorstw, z kolei rządowe działania antykrzysowe dają podstawy do oczekiwania relatywnie umiarkowanego – jak na skalę kryzysu – pogorszenia sytuacji na rynku pracy, przez co ograniczenie ryzyka długotrwałego spowolnienia konsumpcji prywatnej.**

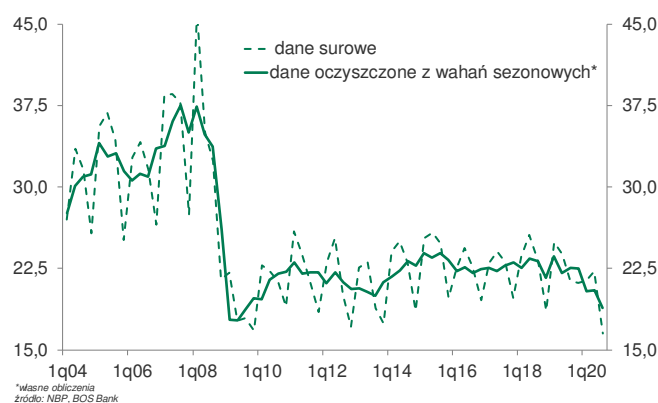
- **Inaczej niż w badaniach GUS, wyniki ankiety NBP wskazują na pogorszenie wskaźników ocen koniunktury nie przekraczające negatywnych poziomów z lat 2008–2009, poza częścią wskaźników powiązanych z prognozami inwestycji.** Implikowane wynikami badania ożywienie aktywności w kształcie litery V, także może wskazywać na relatywny optymizm podmiotów gospodarczych, na który mogły wpłynąć w trakcie II kw. podejmowane działania antykrzysowe oraz odmrażanie aktywności gospodarki. Przed kwartałem, NBP nie opublikował wyników badania, niemniej w bieżącym podsumowaniu w wielu kategoriach widoczna jest wyraźna poprawa ocen respondentów.

- **Pomimo tych pozytywnych sygnałów ryzyka dla aktywności gospodarczej pozostają bardzo wysokie, zarówno w aspekcie niepewności dot. dalszego przebiegu pandemii (dopiero przełom II i III kw. przyniósł kolejną falę wzrostu nowych zachorowań póki co w USA) jak i niespotykanego dotychczas tempa szoku, stąd ryzyka związanego z trwalszymi efektami nad gwałtownego dostosowania, które mogą jeszcze nie być dobrze rozpoznane przez ankietowane firmy.**

Wskaźnik prognoz zatrudnienia

Wskaźnik nowych inwestycji

- W zakresie sytuacji w obszarze finansowania firm w II kw. odnotowano lekki wzrost odsetka przedsiębiorstw ubiegających się o kredyt, przy czym wciąż jest on niski. Pozytywną decyzję kredytową otrzymało w tym okresie mniej niż 80% firm (tj. poniżej długookresowej średniej na poziomie 85%). Zgodnie z wynikami badania, najczęstszą przyczyną negatywnej decyzji kredytowej były czynniki niezależne od przedsiębiorstwa. Choć wzrost zapotrzebowania na finansowanie bankowe zgłosiły zarówno duże firmy, jak i mikroprzedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa małe i średniej wielkości nie zmieniły popytu na kredyt bankowy), to tylko w przypadku dużych przedsiębiorstw ta dostępność wzrosła. W ujęciu branżowym, po raz kolejny pogorszyła się dostępność finansowania bankowego dla firm transportowych i handlowych oraz przedsiębiorstw wytwarzających dobra konsumpcyjne nietrwałe i zaopatrzeniowe.
- W II kw. odnotowano pogorszenie zdolności firm od terminowej obsługi zadłużenia kredytowego. W dalszym ciągu jednak wysoki (ponad 92%) odsetek badanych deklarował terminową obsługę zadłużenia. Także w badaniu wpływu pandemii na zdolność przedsiębiorstw do regulowania zobowiązań wobec banków, odsetek firm zgłaszających takie problemy był niski. W ujęciu przekrojowym o pogorszeniu zdolności do terminowej obsługi zadłużenia kredytowego poinformowało większość klas poddanych analizie, z kolei poprawę zadeklarowały firmy budowlane, które w początkowej fazie pandemii w dużo mniejszym stopniu zostały dotknięte obostrzeniami oraz firmy zajmujące się dostawą wody i odprowadzaniem ścieków.
- W II kw. pogorszyła się ocena płynności przedsiębiorstw, przy obniżeniu odsetka firm deklarujących brak problemów z płynnością do poziomu najniższego od 6 lat (do ok. 72% ankietowanych) oraz wzroście odsetka firm, w których problemy z płynnością pojawiają się sporadycznie. Ocena sytuacji płynnościowej obniżyła się w większości branż, największy przyrost gorszych ocen odnotowano w handlu, usługach i transporcie, z kolei najniższy w budownictwie. Zgodnie z oceną autorów raportu, na obraz sytuacji płynnościowej w obliczu szoku pandemii bardzo istotny wpływ mają oceny subiektywne oraz jakościowe. Z drugiej strony, na te oceny istotnie w II kw. wpływały uruchamiane programy pomocowe, silnie wspomagające płynność. W efekcie między badaniem czerwcowym a marcowym, odnotowano poprawę, początkowo bardzo pesymistycznych prognoz sytuacji płynnościowej. Zgodnie z oceną NBP, pomimo najszerzej zakrojonych programów wsparcia dla najmniejszych firm, wciąż bufor płynności jest najstabszy wśród tych właśnie podmiotów.
- W II kw. 2020 r. pogorszyła się deklarowana zdolność przedsiębiorstw do obsługi zobowiązań pozabankowych. O braku takich problemów poinformowało ok. 70 % badanych firm (wobec ok. 75% w przednich kwartałach). Jednocześnie ponad połowa badanych firm oceniła, że nie posiada przeterminowanych zobowiązań. W ujęciu przekrojowym najwięcej firm deklarujących posiadanie przeterminowanych zobowiązań przybyło w handlu, przetwórstwie przemysłowym i usługach.
- Według prognoz badania NBP saldo prognoz popytu na kredyt w III kw. 2020 r. wzrośnie, co będzie efektem z jednej strony spadku odsetka firm planujących spłatę kredytu oraz wzrostu udziału przedsiębiorstw deklarujących niewielkie zwiększenie zadłużenia kredytowego. Preferowanym źródłem finansowania, wśród przedsiębiorstw planujących rozpoczęcie nowych inwestycji (przy ograniczeniu ich liczby) pozostają środki własne. Firmy częściej niż w poprzednich kwartałach planują pozyskiwać pozabankowe źródła finansowania inwestycji, a wyraźny wzrost popytu na takie instrumenty deklarują duże przedsiębiorstwa.

WAŻNA INFORMACJA: Niniejszy materiał ma charakter prognozy, został opracowany wyłącznie w celu informacyjnym i nie może być traktowany jako doradztwo ani porada inwestycyjna. W szczególności nie może być traktowany jako oferta lub rekomendacja do zawierania jakichkolwiek transakcji. Nie jest to forma reklamy ani oferta sprzedaży jakiegokolwiek usługi oferowanej przez BOŚ Bank. Przedstawione w niniejszej publikacji opinie i prognozy są wyrazem niezależnej oceny autorów w momencie ich wydania i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Informacje, w tym dane statystyczne, zawarte w materiale pochodzą z ogólnie dostępnych, wiarygodnych źródeł, jednak BOŚ Bank nie może zagwarantować ich dokładności i pełności. BOŚ Bank nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym materiale.

Niniejszy dokument stanowi własność BOŚ Bank. Materiał może być wykorzystywany do opracowań własnych pod warunkiem powołania się na źródło. Powielanie bądź publikowanie niniejszego raportu lub jego części bez pisemnej zgody BOŚ Bank jest zabronione.

Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32, 00-832 Warszawa, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000015525 NIP: 527-020-33-13; kapitał zakładowy: 929 476 710 zł wpłacony w całości.